

«Παρακολούθηση και διαχείριση των υγροτόπων», το εξ αποστάσεως διασυνοριακό θερινό σχολείο για την Πρέσπα ολοκληρώθηκε, αλλά το πνεύμα της συνεργασίας μένει ζωντανό

Ολοκληρώθηκε την περασμένη εβδομάδα το πρώτο εξ αποστάσεως θερινό σχολείο με τη συμμετοχή φοιτητών από τις τρεις χώρες που μοιράζονται τη λεκάνη των Πρεσπών και δε μπορούμε παρά να αισθανόμαστε χαρά και ευγνωμοσύνη για το θετικό αποτέλεσμα. Η απόφαση για τη διεξαγωγή του θερινού σχολείου μέσω ηλεκτρονικού περιβάλλοντος τηλεεκπαίδευσης, ήταν επιτακτική λόγω της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης, ωστόσο το αποτέλεσμα ικανοποίησε, τόσο τους φοιτητές όσο και τους εκπαιδευτές, γεγονός που οφείλεται στις κοινές προσπάθειες και στην ενθουσιώδη στάση όλων όσων συμμετείχαν.

Κύριος στόχος του θερινού σχολείου ήταν οι συμμετέχοντες να γνωρίσουν και να διερευνήσουν τρόπους προσέγγισης ζητημάτων που αφορούν στη διαχείριση των υγροτόπων, μέσα από το παράδειγμα των δράσεων δύο προγραμμάτων που υλοποιεί η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών (ΕΠΠ): του προγράμματος LIFE Prespa Waterbirds αλλά και του διασυνοριακού προγράμματος «Strengthening NGO-led Conservation in the Transboundary Prespa Basin». Διαδικτυακές διαλέξεις και συζητήσεις, βίντεο από το πεδίο, ομαδικές εργασίες και πρόσθετο υλικό για ανάγνωση και μελέτη, βοήθησαν στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Στο θερινό σχολείο συμμετείχαν 14 νέοι επιστήμονες που φοιτούν σε πανεπιστήμια της Ελλάδας, της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας, σε τομείς όπως η δασοπονία, η βιολογία και η οικολογία. Τις διαλέξεις και τη διεξαγωγή του σχολείου παρακολούθησαν και συνεργάτες από τις τρεις οργανώσεις του δικτύου PrespaNet – ΕΠΠ, MES και PPNEA, οι οποίοι πέραν των εκπαιδευτών, προσέφεραν την πολύτιμη συνεισφορά τους στα θέματα διαχείρισης και παρακολούθησης διασυνοριακής σημασίας.

Το θερινό σχολείο έδωσε την ευκαιρία στην ομάδα διοργάνωσης της ΕΠΠ να γνωρίσει τις προκλήσεις και τα πλεονεκτήματα της οργάνωσης μιας τέτοιας εκδήλωσης σε ηλεκτρονικό περιβάλλον ενώ παράλληλα οι συνεργάτες παρουσίασαν τις δράσεις της ΕΠΠ για τα υδρόβια πουλιά, τη διασυνοριακή συνεργασία για τα νερά, την πολιτική και τη διαχείριση υγροτόπου. Οι συνεργάτες του έργου LIFE από το ερευνητικό κέντρο Tour du Valat, της Γαλλίας και το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, συνέβαλαν με πολύ αξιόλογες διαλέξεις σχετικά με το έργο τους για την κλιματική αλλαγή και τη βλάστηση των υγροτόπων, ενώ η διασυνοριακή χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκε για το δίκτυο PrespaNet, παρουσιάστηκε μέσω του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε μια επίσης πολύ ενδιαφέρουσα συνεδρία. Επιπλέον, εξίσου σημαντικές διαλέξεις έγιναν για θέματα ποιότητας και διαχείρισης του νερού από το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιας Έρευνας και το Ελληνικό Κέντρο Βιότοπων / Υγροτόπων (ΕΚΒΥ).

Στις αξιολογήσεις τους οι φοιτητές, χαρακτήρισαν το θερινό σχολείο «ιδιαίτερα ενδιαφέρον», «παραγωγικό», αλλά και ως μια «φανταστική εμπειρία από την οποία έμαθα πολλά μέσα σε δυο εβδομάδες». Υπογράμμισαν ιδιαίτερα την «ποικιλία» και «τις πολλές και διαφορετικές οπτικές» των διαλέξεων αλλά και το γεγονός ότι «οι πληροφορίες δίνονταν διαβαθμισμένα και έτσι μπορούσα να κατανοήσω όλο το πλαίσιο». Σχεδόν όλοι διέκριναν «το αίσθημα της διεθνούς συνεργασίας», της «ομαδικής δουλειάς», ενώ μάλιστα ορισμένοι δήλωσαν ότι το θερινό σχολείο «ξεπέρασε τις προσδοκίες» τους. Ένα ιδιαίτερο σχόλιο που αξίζει να αναφερθεί, είναι αυτό που τονίζει μεταξύ άλλων, ότι μέσω του σχολείου δόθηκαν «ευκαιρίες για την ανάπτυξη ιδεών σε υψηλότερο επίπεδο», και ότι «θα μπορούσε να αποτελέσει μια δεξαμενή επίλυσης προβλημάτων», επισημαίνοντας την αξία της διεξαγωγής του θερινού σχολείου - το οποίο όχι μόνο παρουσίασε και εξέτασε σύνθετα ζητήματα που αφορούν στη διαχείριση των υγροτόπων αλλά δημιούργησε ένα περιβάλλον στο οποίο εκφράστηκαν τρόποι αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων, που συνδυάστηκαν μάλιστα δημιουργικά και διαμοιράστηκαν ανάμεσα στη νέα γενιά επιστημόνων του περιβάλλοντος.

Με το τέλος αυτής της καινούργιας, για πολλούς από εμάς εμπειρίας, δε μπορούμε παρά να υπογραμμίσουμε τη σημασία της διαθεματικής προσέγγισης στα ζητήματα διαχείρισης και παρακολούθησης των υδροτόπων, την αδιαπραγμάτευτη αξία της διασυνοριακής συνεργασίας, αλλά και το δίδαγμα ότι η διάθεση για μάθηση και νέες γνώσεις ξεπερνούν φαινομενικά ανυπέρβλητες δυσκολίες, ενθαρρύνοντας τους νέους επιστήμονες στην αξιοποίηση των κατάλληλων πρακτικών διαχείρισης και αποκατάστασης των υδροτόπων.

Πληροφορίες για τους συντάκτες:

1. Στόχος του προγράμματος LIFE Prespa Waterbirds (www.prespawaterbirds.gr) είναι η διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας στη Μικρή Πρέσπα, εφαρμόζοντας δράσεις που αντιμετωπίζουν άμεσα τις κύριες απειλές για τους πληθυσμούς υδροβίων πτηνών, όπως η έλλειψη κατάλληλων περιοχών τροφοληψίας και οι πυρκαγιές στον καλαμιώνα. Στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος λαμβάνεται επίσης υπόψη το κρίσιμο θέμα της κλιματικής αλλαγής. Στις δράσεις διατήρησης του προγράμματος περιλαμβάνεται η διαχείριση της υδροτοπικής βλάστησης γύρω από τη λίμνη Μικρή Πρέσπα, η αποκατάσταση των εκβολών ρεμάτων, ως περιοχές αναπαραγωγής των ψαριών και διατροφής των πουλιών, η δημιουργία αντιπυρικών ζωνών, που θα μειώσουν τον κίνδυνο από τις πυρκαγιές που απειλούν τις αποικίες των υδροβίων πουλιών, αλλά και η διερεύνηση των τρόπων αξιοποίησης της βιομάζας καλαμιού προς όφελος της τοπικής κοινωνίας. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Prespa Ohrid Nature Trust (PONT), το Πράσινο Ταμείο και υποστηρίζεται με δωρεά από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.
2. Το PrespaNet είναι ένα δίκτυο ανεξάρτητων μη κερδοσκοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, που εργάζονται για ένα κοινό όραμα: τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ολόκληρης της λεκάνης των Πρεσπών. Ιδρύθηκε το 2013 και αποτελείται από: την ΕΠΠ (Εταιρία Προστασίας Πρεσπών) που έχει έδρα τον Άγιο Γερμανό και δραστηριοποιείται στην περιοχή σχεδόν 30 χρόνια, την MES (Macedonian Ecological Society) που είναι μια από τις παλαιότερες ΜΚΟ της χώρας της, έχει έδρα στα Σκόπια και τοπικό γραφείο στο Resen και την PPNEA (Protection and Preservation of the Natural Environment of Albania) που εδρεύει στα Τίρανα και την Πρέσπα και συνεργάζεται με τοπικούς φορείς της περιοχής από τα μέσα της δεκαετίας του '90.
3. Οι τρεις οργανώσεις εργάζονται μαζί για το πρόγραμμα τριετούς διάρκειας με τίτλο 'Strengthening NGO-led Conservation in the Transboundary Prespa Basin' (2018 - 2021), το οποίο χρηματοδοτείται από το Prespa Ohrid Nature Trust (PONT) και το Aage V. Jensen Charity Foundation (AVJCF), με την υποστήριξη της Γερμανικής ΜΚΟ EuroNatur. Το πρόγραμμα στοχεύει στην υποστήριξη της περιβαλλοντικής προστασίας της διασυνοριακής λεκάνης των Πρεσπών. Για την επίτευξη αυτού του στόχου πραγματοποιείται με τη συνεισφορά εθελοντών κατοίκων της περιοχής ένα σύνολο εξειδικευμένων δράσεων διατήρησης, επιστημονικών μελετών, επικοινωνιακών δράσεων και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και αυτό το θερινό σχολείο, ως το ένα από μια σειρά τριών αντίστοιχων δράσεων. Επιπλέον, το πρόγραμμα έχει υποστηρίξει τις οργανώσεις MES και PPNEA για τη δημιουργία τοπικών γραφείων στην περιοχή των Πρεσπών, φέρνοντας και τις δυο πιο κοντά στην τοπική κοινότητα και τους φορείς, επιτρέποντας τους να στηρίξουν αποτελεσματικότερα τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στο σύνολο της λεκάνης των Πρεσπών.
4. Το εξ αποστάσεως θερινό σχολείο υποστηρίχθηκε επίσης από το πρόγραμμα Poliprespa (www.poliprespa.com), «Οι Προστατευόμενες Περιοχές «όχημα» για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου: Η περίπτωση των Πρεσπών», το οποίο χρηματοδοτείται με δωρεά από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

